

СТВАРАЛАЧКЕ ВЕЖБЕ

- Састављање реченице од задатих речи;
- Састављање речи од датих слова;
- Преметаљке;
- Допуњавање реченице;
- Проширивање реченице;
- Рад на деформисаним реченицама;
- Састављање реченице на основу датих речи (подстицање);
- Вежбе преобличавања реченице (споро и брзо преобличавање);
- Сажимање текста;
- Лов на грешке;
- Римовање речи и реченица;
- Прављење речника;
- Тематски, глаголски, именички и придевски речник;
- Речник синонима;
- Разврставање речи и појмова;
- Реченичке варијанте;
- Одељенска антологија песама;
- Час неговања језичког стваралаштва;

ЈЕЗИЧКЕ ВЕЖБЕ

Постоје језичке класификације језичких вежби. Сваки аутор другачије сврстава појаве у одређене врсте и подврсте. Битна је њихова суштина: оне снажно доприносе богаћењу ученичког речника, оплемењују и обогаћују његов језички израз. Учитељ организује вежбе према потреби ученика и у складу с програмским захтевима. Језичке вежбе могу да се користе самостално, независно једна од друге, али оне на крају вежбања морају бити укључене у шири текст – лексичке у синтаксичке, а синтаксичке у текст – како би се уочила њихова практична функционалност, њихов јединствен језички израз.

1. **Ортоепске (изговорне) вежбе.** То су вежбе правилног изговарања, па их неки називају из тог разлога изговорним. Од ученика се захтева јасан, правилан и чист изговор гласова, речи и реченица. Изговорне вежбе посебно долазе до пуног изражаја у првом и другом разреду. Оне могу бити тројаке:
 - Артикулационе,
 - Акценатске,
 - Интонационе.
2. **Фонолошке вежбе.** То су вежбе изговарања појединих гласова посебно у етапи учења гласова и слова.
3. **Морфолошке вежбе.** Обухватају начин изговарања појединих облика речи самостално и у одређеном контексту.
4. **Лексичке вежбе.** Обухватају употребу деминутива, аугментатива, хомонима, антонима, синонима, ономатопеје, слођеница итд., а а тај начин се речник богати.
5. **Синтаксичке вежбе.** Ове вежбе се одређују с циљем да се изгради изражајни ниво реченице, њена стилска страна, значење и структура. Своде се на делимичну и потпуну анализу реченице.
6. **Семантичке вежбе.** Развијају ученикову свест о значењу речи, што доприноси обогаћивању укупног језичког фонда речи. Откривају се значења речи, улога акцента у примени значења одређених речи, значења реченице итд.
7. **Стилске вежбе.** Овим вежбама се знатно доприноси изграђивању стила, стила реченице, стила усменог и писменог говора. Читање књига и стицање општег образовања најбољи су облици стилског вежбања.

8. Лексичке вежбе.

- Ономатопеја,
- Деминутиви,
- Антоними,
- Морфологизација,
- Синоними,
- Породица речи,
- Тематски речник (именички, придевски и глаголски тематски речник),
- Речник осећања
- Грађење речи (суфиксација и префиксација)

ЛИТЕРАТУРА

Милатовић, В. (2011). *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Београд: Учитељски факултет.